Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 16 april 2015 *

”Begäran om förhandsavgörande — Förordning (EG) nr 1346/2000 — Artiklarna 4 och 13 — Insolvensförfarande — Utbetalning som ägt rum efter inledandet av insolvensförfarandet på grundval av en utmätning som ägde rum före detta datum — Talan om återvinning av en återvinningsgrundande rättshandling — Preskriptionsfrister, återvinningsfrister och preklusionsfrister — Formkrav för återvinningstalan — Tillämplig lag”

I mål C-557/13,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bundesgerichtshof (Tyskland) genom beslut av den 10 oktober 2013, som inkom till domstolen den 29 oktober 2013, i målet

Hermann Lutz

mot

Elke Bäuerle, i egenskap av förvaltare för ECZ Autohandel GmbH,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Tizzano samt domarna S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits och M. Berger (referent),

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: handläggaren L. Carrasco Marco,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 18 september 2014,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Hermann Lutz, genom C. Brändle, Rechtsanwalt,

— Elke Bäuerle, i egenskap av förvaltare för ECZ Autohandel GmbH, genom W. Nassall, Rechtsanwalt,

— Tysklands regering, genom T. Henze, J. Kemper och D. Kuon, samtliga i egenskap av ombud,

— Greklands regering, genom G. Skiani och M. Germani, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

— Spaniens regering, genom M. García-Valdecasas Dorrego, i egenskap av ombud,

— Portugals regering, genom L. Inez Fernandes och F. de Figueiroa Quelhas, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom M. Wilderspin, i egenskap av ombud,

och efter att den 27 november 2014 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 4.2 m och 13 i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (EGT L 160, s. 1).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Hermann Lutz, som är bosatt i Österrike, och Elke Bäuerle, förvaltare i det insolvensförfarande som inletts i Tyskland och som omfattar tillgångarna i ECZ Autohandel GmbH (nedan kallat gäldenärsbolaget). Målet rör en talan om återvinning.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I skälen 23–25 i förordning nr 1346/2000 anges följande:

”(23) I förordningen bör anges, för de områden som den omfattar, enhetliga lagvalsregler som inom sitt tillämpningsområde, ersätter nationella internationellt privaträttsliga regler. Om inte annat anges bör rättsordningen i den medlemsstat där förfarandet inleds vara tillämplig (*lex concursus*). Denna lagvalsregel om lagkonflikter bör gälla både för huvudförfarandet och lokala förfaranden. *Lex concursus* bestämmer samtliga verkningar av insolvensförfarandet; såväl processuella som materiella, för berörda personer och rättsliga förhållanden. *Lex concursus* anger alla förutsättningar för att inleda, genomföra och slutföra ett insolvensförfarande.

(24) Det automatiska erkännandet av ett insolvensförfarande i den stat där förfarandet inleds kan hämma tillämpningen av de regler enligt vilka transaktioner genomförs i andra medlemsstater. För att skydda berättigade förväntningar och säkerheten vid transaktioner i andra medlemsstater än den medlemsstat där förfaranden inleds bör det anges ett antal undantag från den allmänna regeln.

(25) Det finns ett särskilt behov av en särreglering när det gäller sakrättsliga frågor eftersom dessa är mycket viktiga för kreditväsendet. Grunderna, giltigheten och omfattningen av dessa sakrätter bör därför i allmänhet regleras enligt *lex situs* rättsordning och bör inte beröras av att ett insolvensförfarande inleds. En sakrättsligt skyddad rättsinnehavare bör därför kunna bibehålla sin rätt att separera egendom som omfattas av skyddet. …”

4 Artikel 4 i förordning nr 1346/2000 har följande lydelse:

”1. Om inte annat föreskrivs i denna förordning skall lagen i den medlemsstat inom vars territorium insolvensförfarandet inleds, nedan kallad inledningsstaten, vara tillämplig på insolvensförfarandet och dess verkningar.

2. Lagen i inledningsstaten skall bestämma förutsättningarna för att inleda ett förfarande, samt för att genomföra och slutföra det. Denna lag skall under alla förhållanden bestämma

…

f) insolvensförfarandets verkningar på förfaranden som inletts av enskilda borgenärer, med undantag för pågående rättegångar,

…

m) vilka återvinningsbestämmelser eller liknande bestämmelser som är tillämpliga.”

5 Artikel 5 i förordning nr 1346/2000 har följande lydelse:

”1. Borgenärs eller tredje mans sakrättsliga skydd beträffande materiell eller immateriell, fast eller lös egendom – både särskilda tillgångar och en samling obestämda tillgångar som en helhet och som ändras vid olika tidpunkter – som tillhör gäldenären och som vid den tidpunkt när ett insolvensförfarande inleds finns i en annan medlemsstat, skall inte påverkas av att ett insolvensförfarande inleds i en annan medlemsstat.

2. Bland de rättigheter som avses i punkt 1 ingår

a) rätten att förfoga över tillgången eller att ta ut sin fordran ur den eller dess avkastning, särskilt vid retentionsrätt eller panträtt,

b) ensamrätt att driva in en fordran, särskilt på grund av pant eller säkerhetsöverlåtelse,

…

4. Punkt 1 påverkar inte återvinningstalan som avses i artikel 4.2 m.”

6 I artikel 13 i förordning nr 1346/2000 föreskrivs följande:

”Artikel 4.2 m skall inte tillämpas om den som haft vinning av en återvinningsgrundande handling visar att

— handlingen omfattas av lagen i en annan medlemsstat än inledningsstaten och

— den lagen i det föreliggande fallet inte tillåter att handlingen angrips på något sätt.”

7 Artikel 20.1 i förordning nr 1346/2000 har följande lydelse:

”En borgenär som, efter det att ett förfarande enligt artikel 3.1 har inletts, på något sätt, exempelvis genom verkställighetsåtgärder, har helt eller delvis fått betalt ur egendom som tillhör gäldenären och som finns inom en annan medlemsstats territorium, skall till förvaltaren lämna vad han har fått, om inte annat följer av artiklarna 5 och 7.”

8 I artikel 12.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, s. 6) (nedan kallad Rom I-förordningen) föreskrivs följande:

”Den lag som är tillämplig på avtalet enligt denna förordning ska särskilt reglera

…

d) olika sätt att få förpliktelserna att upphöra, samt preskription och andra rättighetsförluster som följer av utgången av en frist,

…”

Tysk rätt

9 I 88 § insolvenslagen (Insolvenzordnung) av den 5 oktober 1994 (BGBl. 1994 I, s. 2866), i den lydelse som var tillämplig på omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad InsO), föreskrivs följande:

”Om en borgenär, under den månad som föregår ingivandet av en begäran om att ett insolvensförfarande ska inledas eller efter ingivandet av denna begäran, genom verkställighetsåtgärder har erhållit säkerhet i sådan egendom som tillhör gäldenären och som ingår bland tillgångarna i insolvensboet, bortfaller denna säkerhet när förfarandet inleds.”

Österrikisk rätt

10 I 43 § 1 och 2 i insolvenslagen (Insolvenzordnung) (RGBI. 337/1914), i den lydelse som är tillämplig på omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad IO), föreskrivs följande:

”(1) Återvinning kan påkallas genom talan vid domstol …

(2) Talan om återvinning ska, vid äventyr av preklusion, väckas inom ett år från det att insolvensförfarandet inleddes. …”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

11 ECZ GmbH var ett tyskt bolag som vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet hade sitt säte i Tettnang (Tyskland). Bolagets verksamhetsföremål var försäljning av fordon. Bolaget bedrev verksamhet på den österrikiska marknaden genom ett dotterbolag med säte i Bregenz (Österrike), nämligen gäldenärsbolaget. Hermann Lutz förvärvade ett fordon från gäldenärsbolaget. När fordonet inte levererades väckte han talan vid Bezirksgericht Bregenz (distriktsdomstol i Bregenz) och yrkade att den köpesumma som han hade betalat till nämnda bolag skulle återbetalas. Den 17 mars 2008 meddelade nämnda domstol beslut om ett betalningsföreläggande för gäldenärsbolaget avseende beloppet 9 566 euro jämte ränta.

12 Den 13 april 2008 ingav gäldenärsbolaget en begäran om att ett insolvensförfarande skulle inledas till Amtsgericht Ravensburg (distriktsdomstol i Ravensburg, Tyskland).

13 Den 20 maj 2008 beviljade Bezirksgericht Bregenz verkställighet av sitt betalningsföreläggande av den 17 mars 2008. Tillgångar på tre bankkonton tillhörande gäldenärsbolaget i ett kreditinstitut i Österrike utmättes. Utmätningsbeslutet delgavs kreditinstitutet den 23 maj 2008.

14 Den 4 augusti 2008 inledde Amtsgericht Ravensburg ett insolvensförfarande mot gäldenärsbolaget.

15 Den 17 mars 2009 utbetalade det kreditinstitut vid vilket tillgångar på gäldenärsbolagets bankkonton hade utmätts ett belopp om 11 778,48 euro till Hermann Lutz. Innan dess hade den dåvarande förvaltaren, genom skrivelse av den 10 mars 2009, underrättat kreditinstitutet om att förvaltaren – med avseende på samtliga utbetalningar till borgenärerna – förbehöll sig rätten att påkalla återvinning inom ramen för insolvensförfarandet.

16 Genom skrivelse av den 3 juni 2009 informerade den dåvarande förvaltaren Hermann Lutz om att förvaltaren påkallade återvinning av de verkställighetsåtgärder som Bezirksgericht Bregenz hade beviljat den 20 maj 2008 och av den utbetalning som hade ägt rum den 17 mars 2009. Den 23 oktober 2009 väckte Elke Bäuerle, i egenskap av förvaltare för gäldenärsbolaget, återvinningstalan mot Hermann Lutz med yrkande om att det belopp som hade utbetalats till honom den 17 mars 2009 skulle återbetalas till insolvensboet.

17 Landgericht Ravensburg (regional domstol i Ravensburg) biföll Elke Bäuerles talan. Hermann Lutz överklagade Landgericht Ravensburgs avgörande. Överklagandet avslogs. Hermann Lutz överklagade därefter till Bundesgerichtshof (federal domstol i högsta instans) och vidhöll sina yrkanden om att återvinningstalan skulle avslås.

18 Den hänskjutande domstolen anser att utgången i målet beror på tolkningen av artikel 13 i förordning nr 1346/2000, för det fall denna bestämmelse är tillämplig på omständigheterna i det nationella målet. I artikel 4.2 m i denna förordning föreskrivs nämligen att lagen i inledningsstaten (nedan kallad *lex fori concursus*) ska bestämma vilka återvinningsbestämmelser eller liknande bestämmelser som är tillämpliga. Enligt artikel 13 i nämnda förordning ska denna bestämmelse emellertid inte tillämpas om den som haft vinning av en återvinningsgrundande handling visar att handlingen omfattas av lagen i en annan medlemsstat än inledningsstaten och att den lagen i det enskilda fallet inte tillåter att handlingen angrips på något sätt.

19 I detta hänseende har den hänskjutande domstolen noterat att i den nationella tvisten bortföll – enligt *lex fori concursus*, nämligen 88 § InsO – rätten att göra utmätning i gäldenärsbolagets bankkonton när insolvensförfarandet mot detta bolag inleddes. Detta då utmätningen beslutades och ägde rum efter det att begäran om inledande av förfarandet hade ingetts. Den efterföljande utbetalningen av det utmätta beloppet på bankkontona är följaktligen också ogiltig.

20 Den hänskjutande domstolen har tillagt att enligt Hermann Lutz, som stödjer sig på artikel 13 i förordning nr 1346/2000, är det enligt den lag som är tillämplig på den aktuella utbetalningen, nämligen österrikisk lag, inte längre möjligt att angripa utbetalningen. I 43 § 2 IO föreskrivs nämligen en preklusionsfrist för återvinningstalan på ett år från det att insolvensförfarandet inleds. Denna frist har inte beaktats i det nationella målet.

21 Den hänskjutande domstolen har påpekat att i tysk lag är tidsfristen för att väcka återvinningstalan däremot tre år och att denna tidsfrist har iakttagits i det nationella målet.

22 Mot denna bakgrund beslutade Bundesgerichtshof att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

”1) Är artikel 13 i förordning nr 1346/2000 tillämplig om den av förvaltaren angripna utbetalningen av ett belopp som utmätts innan insolvensförfarandet inleddes först ägde rum efter inledandet av detta förfarande?

2) Om fråga 1 besvaras jakande: Omfattar undantagsbestämmelsen i artikel 13 i förordning nr 1346/2000 även preskriptionsfrister, återvinningsfrister och preklusionsfrister enligt den lag som är tillämplig på den angripna rättshandlingen?

3) Om fråga 2 besvaras jakande: Ska de formkrav som ska beaktas vid framställandet av ett sådant krav som avses i artikel 13 i förordning nr 1346/2000 fastställas i enlighet med lex causae eller *lex fori concursus*?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande synpunkter

23 Genom de ställda frågorna önskar den hänskjutande domstolen få klargjort huruvida artikel 13 i förordning nr 1346/2000 är tillämplig på en utbetalning till en borgenär som har ägt rum efter inledandet av ett insolvensförfarande mot en gäldenär på grundval av en rätt till utmätning som uppkommit innan insolvensförfarandet inleddes. Dessa frågor utgår från två premisser, vilka domstolen inledningsvis ska ta ställning till.

24 Den hänskjutande domstolen erinrar om att det i artikel 5.1 i förordning nr 1346/2000 visserligen föreskrivs att en borgenärs sakrättsliga skydd beträffande egendom som tillhör gäldenären inte påverkas av att ett insolvensförfarande inleds. I artikel 5.4 i denna förordning preciseras emellertid att ”[p]unkt 1 [inte] påverkar … återvinningstalan”.

25 Den hänskjutande domstolen utgår således från att rätten att, såsom en verkställighetsåtgärd, göra utmätning i bankkonton utgör en ”sakrätt” som kan skyddas med stöd av artikel 5.1 i förordning nr 1346/2000.

26 Vidare anser nämnda domstol att det skydd som beviljas på detta sätt likväl, med tillämpning av artikel 5.4 i förordning nr 1346/2000, kan åsidosättas i de fall och på så sätt som föreskrivs i *lex fori concursus*. Av denna anledning har samma domstol preciserat att rätten att utmäta banktillgodohavandena i det nationella målet uppkom först efter det att ansökan om inledande av ett insolvensförfarande mot gäldenärsbolaget hade lämnats in, det vill säga efter den 13 april 2008, och därför, enligt 88 § InsO, bortföll när insolvensförfarandet inleddes den 4 augusti 2008. Även utbetalningen till Hermann Lutz av det i bankkontona utmätta beloppet, vilken gjordes den 17 mars 2009, blev således ogiltig.

27 Vad avser frågan huruvida en rätt till utmätning av banktillgodohavanden kan kvalificeras som en ”sakrätt”, ska det preciseras att artikel 5.2 i förordning nr 1346/2000 tar upp ensamrätten att driva in en fordran bland de sakrätter som avses i artikel 5.1 i denna förordning. Dessutom bör, såsom följer av skäl 25 i nämnda förordning, grunderna, giltigheten och omfattningen av dessa sakrätter i allmänhet regleras enligt *lex situ*.

28 Den rätt som följer av utmätningen i bankkontona i det nationella målet kan följaktligen utgöra en ”sakrätt” i den mening som avses i artikel 5.1 i förordning nr 1346/2000, under förutsättning att denna rätt, enligt den aktuella nationella rätten, i detta fall österrikisk rätt, utgör en ensamrätt i förhållande till gäldenärsbolagets andra borgenärer, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva.

29 Vad avser frågan huruvida den rätt som följer av utmätningen av banktillgodohavandena i det nationella målet, för det fall den ska betecknas som en ”sakrätt” i den mening som avses i artikel 5.1 i förordning nr 1346/2000, utan vidare har bortfallit till följd av att insolvensförfarandet inleddes mot gäldenärsbolaget, medger artikel 5.4 i denna förordning visserligen endast att artikel 5.1 i nämnda förordning lämnas utan tillämpning i fall av sådan återvinningstalan som avses i artikel 4.2 m i förordning nr 1346/2000.

30 Såsom generaladvokaten anfört i punkt 49 i sitt förslag till avgörande är det emellertid inte möjligt att av hänvisningen till återvinningstalan i de flesta språkversionerna av artikel 5.4 i förordning nr 1346/2000, dra slutsatsen att tillämpningsområdet för denna bestämmelse är begränsat till talan i domstol. Denna bestämmelse ska nämligen läsas i kombination med artikel 4.2 m i förordningen, där det hänvisas till ”återvinningsbestämmelser eller liknande bestämmelser” i allmänhet och inte endast till ”talan” om återvinning. Vid fastställandet av huruvida återvinning kan ske till följd av talan i

domstol, en annan rättshandling eller en lagbestämmelse, ska sålunda den *lex fori concursus* tillämpas vilken, enligt artikel 4.2 m i förordning nr 1346/2000, bestämmer vilka återvinningsbestämmelser eller liknande bestämmelser som är tillämpliga.

31 I detta hänseende ska tilläggas att även om artikel 4.2 m i förordning nr 1346/2000 föreskriver att *lex fori concursus* bestämmer vilka återvinningsbestämmelser eller liknande bestämmelser som är tillämpliga så föreskrivs i artikel 13 i denna förordning, till vilken Hermann Lutz har hänvisat, ett undantag från denna regel. I artikel 13 föreskrivs nämligen att artikel 4.2 m i förordningen inte ska tillämpas utan att den lag som är tillämplig på den rättshandling som förvaltaren har angripit (nedan kallad *lex causae*) gäller när vissa villkor är uppfyllda. De frågor som har ställts av den hänskjutande domstolen ska följaktligen besvaras på ett sätt som gör det möjligt för denna att också pröva huruvida tillämpningen av 88 § InsO, och därmed den automatiska förlusten av rätten att utmäta banktillgodohavandena i det nationella målet, är utesluten till följd av att österrikisk rätt är tillämplig enligt artikel 13 i förordning nr 1346/2000.

Den första frågan

32 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 13 i förordning nr 1346/2000 ska tolkas så, att den är tillämplig om den av förvaltaren angripna utbetalningen av ett belopp som utmätts innan insolvensförfarandet inleddes först ägde rum efter inledandet av detta förfarande

33 Det ska inledningsvis erinras om att lydelsen av artikel 13 i förordning nr 1346/2000 inte innehåller någon inskränkning som medför att bestämmelsens tillämpningsområde begränsas med avseende på tidpunkten för den berörda återvinningsgrundande rättshandlingen.

34 I artikel 13 i förordning nr 1346/2000 föreskrivs likväl ett undantag från den allmänna regeln i artikel 4.1 i förordning nr 1346/2000, enligt vilken *lex fori concursus* ska vara tillämplig på insolvensförfarandet och dess verkningar. Detta undantag – vars syfte, såsom det erinras om i skäl 24 i förordningen, är att skydda berättigade förväntningar och säkerheten vid transaktioner i andra medlemsstater än den medlemsstat där förfarandet inleds – ska tolkas restriktivt, och dess räckvidd får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå detta syfte.

35 Att tolka artikel 13 i förordning nr 1346/2000 på så sätt att den även är tillämplig på rättsakter som ägt rum efter det att ett insolvensförfarande inletts skulle emellertid gå utöver vad som är nödvändigt för att skydda berättigade förväntningar och säkerheten vid transaktioner i andra medlemsstater än den medlemsstat där förfarandet inleds. Från inledandet av ett insolvensförfarande kan nämligen den berörda gäldenärens borgenärer förutse verkningarna av att *lex fori concursus* tillämpas på de rättsförhållanden som de har med gäldenären. Såsom generaladvokaten har anfört i punkt 60 i sitt förslag till avgörande kan de således i princip inte göra anspråk på ett förstärkt skydd.

36 Domstolen konstaterar följaktligen att artikel 13 i förordning nr 1346/2000 i princip inte är tillämplig på rättshandlingar vilka äger rum efter det att ett insolvensförfarande har inletts.

37 Oberoende av slutsatsen i föregående punkt ska det noteras att den rättshandling som ligger till grund för talan om återvinning i det nationella målet, i detta fall utbetalningen till Hermann Lutz av den 17 mars 2009, kan ha grundat sig på en sakrätt, nämligen en rätt till utmätning av gäldenärsbolagets bankkonton. Då denna rätt till utmätning uppkom innan insolvensförfarandet mot gäldenärsbolaget inleddes, skulle den, enligt bestämmelserna i förordning nr 1346/2000, kunna åtnjuta särskilt skydd.

38 Såsom det erinras om i skäl 25 i förordning nr 1346/2000 har lagstiftaren nämligen avsett att skapa en särreglering när det gäller sakrättsliga frågor, varigenom det kan göras avvikelser från *lex fori concursus*, eftersom dessa är mycket viktiga för kreditväsendet. Enligt skäl 25 bör en sakrättsligt skyddad rättsinnehavare, när sakrätten uppkommit innan insolvensförfarandet inleddes, därför efter nämnda inledande kunna bibehålla sin rätt att separera egendom som omfattas av skyddet.

39 För att uppnå detta mål föreskrivs det i artikel 5.1 i förordning nr 1346/2000 att den omständigheten att ett insolvensförfarande inleds ”inte [skall] påverka” det sakrättsliga skydd som omfattas av denna bestämmelses tillämpningsområde. Det är uppenbart att denna regel bland annat syftar till att göra det möjligt för borgenären att på ett effektivt sätt göra gällande en sakrätt som uppkommit innan insolvensförfarandet inleddes och detta även efter inledandet av detta förfarande.

40 För att en borgenär på ett effektivt sätt ska kunna göra gällande en sakrätt är det nödvändigt att borgenären, efter det att insolvensförfarandet har inletts, kan utöva denna rätt, i princip med tillämpning av *lex causae*. Artikel 5 i förordning nr 1346/2000 har sålunda den egenheten att den inte bara syftar till att skydda rättshandlingar som företagits innan insolvensförfarandet inleddes utan även, och i synnerhet, till att skydda rättshandlingar som företas efter inledandet av detta förfarande. Det ska tilläggas att det i artikel 20.1 i denna förordning visserligen föreskrivs att en borgenär som, efter det att ett insolvensförfarande inletts, helt eller delvis fått betalt ur egendom som tillhör gäldenären och som finns inom en annan medlemsstats territorium än inledningsstatens, till förvaltaren ska lämna vad han har fått. Det preciseras emellertid i denna bestämmelse att den aktuella borgenären endast omfattas av återbetalningsskyldigheten ”om inte annat följer av”, bland annat, artikel 5 i nämnda förordning. Artikel 20.1 i förordningen är följaktligen inte tillämplig i det nationella målet.

41 Då artikel 5 i förordning nr 1346/2000 bland annat avser rättshandlingar som företagits efter det att ett insolvensförfarande inletts, kan övervägandena i punkterna 33–36 ovan – enligt vilka artikel 13 i denna förordning i princip inte är tillämplig på rättshandlingar som företagits efter det att insolvensförfarandet inleddes – följaktligen inte användas när en borgenär utövar en sådan sakrätt som avses i artikel 5.1 i nämnda förordning.

42 Även om artikel 5.4 i förordning nr 1346/2000, jämförd med artikel 4.2 m i denna förordning, medger att talan om återvinning av en rättshandling som syftar till att utöva en sakrätt väcks efter det att ett insolvensförfarande inletts, ska dessa bestämmelser likväl, för att säkerställa den ändamålsenlig verkan av artikel 5.1 i nämnda förordning, tolkas så, att de inte utesluter att borgenären kan åberopa artikel 13 i samma förordning för att göra gällande att den berörda rättshandlingen omfattas av lagen i en annan medlemsstat än inledningsstaten och att den lagen i det enskilda fallet inte tillåter att rättshandlingen angrips på något sätt.

43 Under dessa omständigheter ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 13 i förordning nr 1346/2000 ska tolkas så, att den är tillämplig om den av förvaltaren angripna utbetalningen av ett belopp som utmätts innan insolvensförfarandet inleddes först ägde rum efter inledandet av detta förfarande.

Den andra frågan

44 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida undantagsbestämmelsen i artikel 13 i förordning nr 1346/2000 ska tolkas så, att den även omfattar preskriptionsfrister, återvinningsfrister och preklusionsfrister enligt *lex causae*.

45 Det ska för det första erinras om att artikel 13 i förordning nr 1346/2000, när den hänvisar till *lex causae*, inte gör någon åtskillnad mellan preskriptionsfrister, återvinningsfrister och preklusionsfrister.

46 För det andra, även om artikel 12.1 d i Rom I-förordningen föreskriver att preskription och andra rättighetsförluster som följer av utgången av en frist regleras i ”den lag som är tillämplig på avtalet”, konstaterar domstolen att dessa bestämmelser inte är tillämpliga på återvinningstalan som avses i artiklarna 4 och 13 i förordning nr 1346/2000. De sistnämnda artiklarna utgör nämligen *lex specialis* i förhållande till Rom I-förordningen och ska tolkas i ljuset av de syften som eftersträvas med förordning nr 1346/2000.

47 Det faktum att artikel 13 i förordning nr 1346/2000 inte gör någon åtskillnad mellan materiella och processuella bestämmelser samt, i synnerhet, inte innehåller något kriterium med hjälp av vilket det kan fastställas vilka av förfarandefristerna som är av processuell art, innebär att frågan huruvida en frist ska anses utgöra en förfarandefrist eller en materiell frist med nödvändighet ska avgöras enligt *lex causae*.

48 Om artikel 13 i förordning nr 1346/2000 tolkades så, att de frister som enligt *lex causae* utgör frister av processuell art inte omfattas av denna artikels tillämpningsområde skulle, såsom kommissionen har anfört, detta emellertid innebära en godtycklig diskriminering utifrån vilka teoretiska modeller som har valts av medlemsstaterna. Dessutom skulle denna tolkning, oberoende av om frågan huruvida fristen är av processuell eller materiell art ska avgöras *enligt lex fori concursus* eller *lex causae*, utgöra ett uppenbart hinder mot en enhetlig tillämpning av artikel 13 i förordning nr 1346/2000.

49 Under dessa omständigheter ska den andra frågan besvaras enligt följande. Undantagsbestämmelsen i artikel 13 i förordning nr 1346/2000 ska tolkas så, att den även omfattar preskriptionsfrister, återvinningsfrister och preklusionsfrister enligt *lex causae*.

Den tredje frågan

50 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida de formkrav som ska beaktas när en återvinningstalan väcks ska fastställas i enlighet med *lex causae* eller i enlighet med *lex fori concursus*.

51 Till att börja med ska det erinras om att lydelsen av artikel 13 i förordning nr 1346/2000 inte innehåller någon uppgift till stöd för att formkrav inte omfattas av denna bestämmelses tillämpningsområde.

52 Såsom generaladvokaten anfört i punkt 85 i sitt förslag till avgörande kan dessutom såväl materiella villkor som processuella villkor utgöra formkrav. Vad särskilt gäller österrikisk rätt kan sålunda kravet i 43 § 2 IO att talan om återvinning ska väckas inom ett år från det att insolvensförfarandet inleddes inte enbart anses ha som syfte att göra det lättare att bevisa att denna frist har iakttagits, utan kravet utgör också ett materiellt villkor vilket ska iakttas när talan om återvinning väcks.

53 Av övervägandena i punkterna 45–48 ovan, vilka även har relevans för prövningen av den tredje frågan, följer emellertid att artikel 13 i förordning nr 1346/2000 inte gör någon åtskillnad mellan materiella och processuella bestämmelser.

54 De formkrav som uppställs för återvinningstalan kan dessutom syfta till att skydda allmänna intressen, såsom intresset av att säkerställa att mål som anhängiggjorts genom sådan talan ges tillräcklig offentlighet för att skydda berättigade förväntningar. Härvid avses inte bara förväntningarna hos de personer mot vilka talan väcks, utan även dem hos utomstående förvärvare av de tillgångar som återvinningstalan avser. Såsom följer av skäl 24 i förordning nr 1346/2000 har undantagen från tillämpningen av *lex fori concursus*, inbegripet det som avses i artikel 13 i förordningen, just till syfte att skydda berättigade förväntningar och säkerheten vid transaktioner i andra medlemsstater än den medlemsstat där insolvensförfarandet inleds.

55 Då bestämmelserna i Rom I-förordningen, såsom följer av punkt 46 ovan, inte är tillämpliga i det nationella målet ska prövningen av huruvida en viss regel utgör ett formkrav och fastställandet av denna regels syften ske med tillämpning av *lex causae*. Om artikel 13 i förordning nr 1346/2000 tolkades så, att de regler som kan kvalificeras som formkrav enligt *lex causae* inte omfattas av denna artikels tillämpningsområde, skulle detta emellertid också innebära en godtycklig diskriminering utifrån vilka teoretiska modeller som har valts av medlemsstaterna. Denna tolkning skulle också utgöra ett uppenbart hinder mot en enhetlig tillämpning av denna artikel.

56 Under dessa omständigheter ska den tredje frågan besvaras enligt följande. De formkrav som ska beaktas när en återvinningstalan väcks ska, vid tillämpningen av artikel 13 i förordning nr 1346/2000, fastställas i enlighet med *lex causae*.

Rättegångskostnader

57 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

1) Artikel 13 i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden ska tolkas så, att den är tillämplig om den av förvaltaren angripna utbetalningen av ett belopp som utmätts innan insolvensförfarandet inleddes först ägde rum efter inledandet av detta förfarande.

2) Undantagsbestämmelsen i artikel 13 i förordning nr 1346/2000 ska tolkas så, att den även omfattar preskriptionsfrister, återvinningsfrister och preklusionsfrister enligt den lag som är tillämplig på den rättshandling som angrips av förvaltaren.

3) De formkrav som ska beaktas när en återvinningstalan väcks ska, vid tillämpningen av artikel 13 i förordning nr 1346/2000, fastställas i enlighet med den lag som är tillämplig på den rättshandling som angrips av förvaltaren.

Underskrifter